

(ارتقا) نك دستانبول و طشره
ایچون بر سنه لك آيونه سی ۳۲
غروشدردر یوسته بولی مقبولدر
صحائفی بالجملة ارباب قلمه آچیقدر - هر الی قلم
موتان یازده بیلیر - مرکزی باب عالی
جاده سنده «معلومات» اداره خانه سیدر

Journal illustré IRTIKA

ادبیات - فنون عسکریه و بحریه
وناریع و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعه و اکتیاهی فقراندن
باحث مصور خریددر - هر نوع خصوصات
ایچون غرضه نك مدیری طاهر بکمه مراجعت اولنور

Bureaux: 40, rue de la Sublime-Porte,
(Imprimerie Tahir bey) Stamboul.

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

شمه دیک جمعه کونلری نشر اولنور

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

باد شتون رسیده هول حیات ایله
تتر ، وین بومقبر روحك سكوتی ،
بر لحظه جك سكوتی بكار ، خیاله
زار ترنماتی آفاق زاهرک
ایصال ایچون بومزل تاریکه دوغیان
برنغمه سرائره یوکسلك ایسترم ؛
جوشغون تخیلات ایله کردابه سرم
دوندجه بن سقوط ایچون عمق لیلله
آوازه تباعد سنك و ترابدن
اورکر، فقط بومدفك، ایچق بومدفك
هیچ دوغیان پیامنی روحله بکارم!

ع ناجی

یکی سودا

- متشاعره کی سودابه باقک -

یکی سودابه طوتمش شاعر
شمدی بازچه افکاری اودر
درد عشقیله بوتون شب ساه
سویور برکوزلی کاری اودر
شعری تقلید ایدیورکن مغرور
کوکلی برشعر مجسمده قالیر
هرکیجه کورمه طبعاً مجبور
بونهایتیز املله بوکالیر
اکا سودادن آچیلسه صحبت
هان انکاره قیام ایلر ایدی
« متحد عشق ایله شهوت »
دیهرک سوزده دوام ایلر ایدی
شمدی جانانی صوردمده دیور
« آتی اخلاص ایله سودم حقا »
اسکی گفتارینی انکار ایدیور
ودیور « بنجه مقدس سودا »
ایشته سودا بوکه تهذیب ایلر
آدمک حالتی ، اخلاقی ده
بشقه برطرزده تأدیب ایلر
طانیدر آدنه خلافتی ده

بکر فغری

آثار مشوره

ترجمه نمونه لری

— ۳ —

« ترجمه نمونه لری » عنوان عمومی
آلنده یازمقدمه اولدیغ اشو مقله لرك برقم

مترجمین طرفندن شایان انتباه اولارق تاقی
ایدلیکنی ایشدیکجه حقیقه نمون اولویورم.
مادامکه هب و طنداشتر، مادامکه عثمانلی عنوان جلیلی
آلنده یاشیورز ، بو عنوانه منسوب اولان
لسان لطیفی تغلیط و تحریف ایتمه که حقمن یوقدر.
کله لم ترجمه نمونه لری نه :

... بوساندا ل و سفائی اداره و محافظه ایتک
ایچون آرو صنعتدن بر آدم لازم ...
اصحاب صنعتدن ، یاخود « ارباب صنعتدن
دنیله جک یزده یالکز صنعتدن دیمک اطامیان
افدینک همدم التزام اید کلدیکی قاعدت اختصاره
رعایتدن ایلری کسه کرکدر !
بو قدر اختصاری سویلیکنز
« اهل صفت روا کورورلرمی »

« ... صرائکه دوزکون بر روبه آل ! »
« روبه » دن مقصده بیلدیکمز البسه
اولدیغنه کوره بونک الیه آباغه ، باشه اکسا
اولیجه جینی بدیی اولوب صرته مخصوص
اولدیغی اشکار اولدیغندن بوراده :
« معلومی نه لازم ایتک اعلام ؟ »
سؤال متعجبه سنی ایراد ایدرسیم
معذور کورولورم ، صانیرم !
« ... بونلر ایکی صوص بوس و براز آریجه
بورویه رک ... »

بوراده کی « صوص بوس » ، « سسسز ،
یاخود ساکتانه » دیمکی اولاخق ؟ بوکیدی شله
مترجمک سکوتی موسیقی یرینه کچه جک اما ،
آکلایان کیم ؟

« یاولا — لکن سز بنی هنوز طانیر طانماز
برشیسکیز . »

اه عشقنه اولسون ، معاسزلقدن
بوغولاجم کلیور . « برشیسکیز » نه دیمک ؟
نه دینیلک ایسته نیلیور . « مرام ، « سز بنی
دها یکی طانیورسیکیز « یاخود « هنوز
کوروشدک . « دیمکیدر ؟ زواللی ، بی چاره
کله لرك بویه محیی مترجمک آنده هیچ بر معنا
افاده ایدمه دکلیرینه باقچه « حیف صدحیف ! »
دیمکدن باشقه چاره بولامیورم !..

« ... یالکز بر نگاه ایله برکله آتشی عشق
وسودا دوشدیکنی بر شراره ایله بر حریق کیر
وقوع بولدیغی بیلزمیسکیز ؟ »

بیلیرز ، خواجه پاشا حریق کیرینی
بیلیرز که خواجه پاشان باشلاهرق یدی قوله یه
قدر قول آتدی ، داود پاشا حریق کیرینی
بیلیرز که فاتح جوارینی بیلله آیدنلا تندی !

« آه بک اوغلو واه بک اوغلو
یاندی ده یاندی کول اولدی !.. »

قوشمه سندن ده استدلال اولنه جتی اوزره
بک اوغلو حریق کیرینی ده بیلیرز که هر شراره سی
طاق آسمانه (!) ایریشدی !.. نه حاجت ؟
اون قباتی ، خاصکوی یانغینلری ده لک
یاقتدن مانویدله حق قدر زمان اولمادی ، بوکیر
حریق لرك هینسی بیلیرز ! شیمدی :

« عاشق کرم اصلی خانی پولنده
بر تار لای یاقدی شانی پولنده ! »
یاخود :

« احراق کیر آتش سوزانه نسبت
یازلرده ظهور ایلیان آتش بوجکیدر »

دیمش اولان شاعر لره ، کلسینلر ، بومبالغه یی
کورسونلرده « اما یانیق مترجم ایش ، ها !.. »
دیسونلر !..

« ... ایستاسیوندن تیمور یوله راکب اولو.
رسیکیز ... »

یعنی دمیر لک اوزرینه اوتورورسیکیز !..
هوا بویه دون ، صوئوق ده اولورسه واریا !..
براعلا قایدی راق ده اوینارسیکیز !..
« ... ظن ایدرسک موشامبانک اوزرنده
کبی کورونیوردی . »

« ... ظن ایدرسک موشامبانک اوزرنده بر
حیات کبی کورونیوردی . »

آل بر ، ظن ایدرسک ... دها ؟..

ظن ایدرسک بوترجه اوله جق

ظن ایدرسک یاواش یاواش صوله جق

موتنه ی شیمدی بر ذکا بوله جق

هو غونک نازلی انفعالنندن

ژیلبرک اغبرار بالندن !..

ظن ایدرسک کوپوغلو پورانه

اکه سنده اوجار غریبانه

کلیور نشسته حس انسانه

تنک اک صوکره کی ملالندن

بورژنک ساده حسب حالندن !..

« ... ژاق لیغبر دخی زوجه سنک قولاغندن
اشاغی ... »

« قولاغندن آشاغی ! » دیمک ، قولاغنه

لاف ایتک دیمک ایش !.. یازیق بوقدر

قاموسلره ، ایوا بوقدر خودینلکه !..

برکله نک مقابلی بولامادان هان اوکا بر معنا

اوبدورمق اختصار کلامی اعتیاد ایتکدن

زیاده استعجال ترجمه دلات ایدر صانیرم !..

بوکاترجه دیرایسم ترجمه ، بک آلدانیرم !..

« ... لکن اوج آیدن دوکونجی اولاجغیره
هیچ شبهه یوقدر . »

« اوج آیدن » دیمک « اوج آیدن بری »

دیمک اولدیغنی اخطاردن صوکره شو « دوکونجی »

کله سنک نه معنا افاده ایتدیکنی آره یلم !..

دوکونجی !.. واقعا دوشوندیریجی برکله !..

عجیابو ، الی ایاتی دوزکون ، مصاحبتی طانلی

اولان کوروجی دیمکی ؟ چوتکه دوکونه

مناسبتی وار !.. اولماسه کړک !.. یانه در ؟

یوقسه ، برکیرایسکیرینه ینهرک ، اوزنیکلری

متصل صاللاهرق ، کنسینه عوام پسندانهر

وضعیت ویرهرک ، کلین آراهه سنک اوکندن

قوشان ، داماد بکدن هدیه آله جتی ملاحظه سیله

آغزی ایکی قاریش آجیلان مژده جی دیمکیدر ؟

غالبا ، اوده دکل !.. یانه دیمکیر ؟ صاقین

« ایکی آیه قدر دوکونمز اولاجق ! » دیمک

اوله ایسه :

دقت ایت هیچ دوکونجی اولاماز اوله بکون
بودوکون باشقه دوکون تدر بودوکون باشقه دوکون
دیرم !..

« ... ناریدی سرور قلبی آجینه اورنماق
ایچون باشی اوکنه آصدی . »

باشی اوکنه اکدی « دیمک ایچون بک
بویوک مشکلات ایچنده قالیرسه کز اوک یرینه

« باشی اوکنه آصدی . » دیرسیکیز ، ازلور
بیتر !..

« ... شقه مذکوره ده ... »

دقت ایدیور میسکیز ؟ فن ترجمه کیتدیکجه
قولایلاشیور . بویکی آثاره آرتق تمیرات

رسمیه دن اولان « شقه » کبی « مذکوره »
کبی کله لرده داخل اولمغه باشلادی . جائز می یا ؟..

هله شو عصر معرفتده جائز اولور می ؟
بونک یرینه مثلاً « اومکتوبده » دینسه خطامی

ایدیلیر !..

« ... هر نه قدر که جسم و وجودی دریالری تجاوز
ایده جک ایدیه ده ، فکر و قلبی ملونده کی صیفیه دن

فرقت ایتیه جکی علاوه ایدلی »

« دریالری تجاوز » ، « دریالری چکمک »
اولاجق !.. بونی آکلایه بیلدک یا !.. کل کله لم

« فرقت ایتکی !!! » نه ؟..

« افتراق » مقامنده « فرقت » دیمک نه قدر
کولنج اولور ، دگی !..

« ... وهودتند مرقومه بی دها زیاده دلداده
ومتقونه بولاجتی تخیل ابتد . »

هله « دلداده » تحفلغنی بر طرفه براقه لم ،
لکن ، مترجم افدینک بریسنه بیلل لزوم ،

یوق ایکن ایکی هاء تانیی بر آرمیه کتیر مسنده
بیلیم نه لذت تصور اولونور ؟.. آایکی

کوزوم !.. « مرقومه » دیدک ، باری « مققونه »
دیمه !.. بونک هرا یکسینی ده اونوتسه کده ،

شومرقومه یاخود مققونه نک اصل آدینی سو-
یلسه ک او مهم بلاغتکن (!) بیلیم نه اکسلیور ؟..

« ... کیجه اویقوسی کونورمه مش اولدیغی
آکلاشیلیوردی . »

اکلا یورسکیز یا ؟ مترجم افدینک اویقورلی
قاجش !.. اونی دیمک ایستیورلر !.. اویقو

معجونندن بر درهم مقداری تناول بیورسه لر
هم درد ترجمه یه ، هم علت هذیانهر بر در !..

محمد جلال

معکس آلام

— ۴ —

کوزلر یکر !..

بنی ، سزه کز زیاده ربط آیدن شی کوز-
لریکزدی .

اونلرک ایلک دفعه اولهرق معکس
انعطافی اولدیغ زمان تا عمق روحده اوفه جق

بر شراره نک بارلادیغنی حسن ایتشیدیم ، بو
کندیکه تراند ایدیلوردی .

حسن مجردك، فكر بجه، اك واضع بر
تجلكاي اولان اولماي، اوساوي كوزلي
تقاب زمان ايله پرستشكارانه سومكه باشلادم.
بيلم، لوتلرده ناصل تعريف اولماز
برجاذبه، برجاذبه مبهم موجود ايدى، كه بو-
تون هويت معنويه سنى دائرة تأثيرينه المشىدى.
سومك! كوزل بركله، فقط مزارت
آلود: بو حقيقتي سزه صميمي برحبت پيدا
يتركبن صوكره آكلادم. لكن اومرارت
ايچنده ينه برذوق حيات بولهرق سزى،
بالخاصه — منعطف اولديني يرلرده خدمات
نورانييله برر نشيده غرام يازان — كوز-
ركزى برحس ابدى ايله سومهك نظرمد،
غفو اولماز، برقباحت، برجرم و بلكه ده
برجاييت خالى آلدى. اووقت شوقرلر
اولانجه قوتيله بندهده اجرأى حكم ايد-
يوردي: سومك! حياتك احتياجات
ضروريه سندنرد، سومك! يشامق ديمك در،
سومهين، انسان اوله من ...

بن، بو رهكدار حياتده نه تجربه كور-
شيدم!

ظن ايدنيوردم كه — خاير، آره مزده كي
محب ابدى ايدار اوله حق و آره يره بويله
ناقابل اقتحام برحائل كيردك بزي بررمزدن
ايرمايه جقدر! فقط زمان، بو حقيقتي نه
اچي برصورتده اراء ايتدى!

شمدي بزباشقه سنه، دها طوغريسي
ريابانچي عائد اولان او مائي كوزلركزى
بن ارق اولونومالي يم، او ايكي نجم فروزانك
بر افق مجهوله طوغري بندن ابدى آير-
الغري، تباعد ايتدك ريني سيرايدركن هيچ
ناتر اولمالي يم، دكي... ايشته بوكا تحمل
ايده ميورم؟ بوتون محاكات فكريه مه رغما
بر شيق اضطراب، بر بكاي درمانسوز
وجودي درين اوچوروملره طوغري سو-
رولكه يور، و برحس آتئين دماغى يا قوب
اورويور!

افسوس! مادامكي بن هرشيدن،
نياندن دها قيمتدار اولان سنك محبتكن
روميته محكوم، آرق بريني ايسته م: نه
ارك لظافتي كورمك، نه قوشلرك الحان
روريني ديكله مك ونده طبيعتك سائر بيك
لو بدايع محسناندن حصه چين
سراج اولق... اوت! بولرك هيچ بريسي
نم. يالكز. يالكز شو آشيانه مقبره
ونده، روح ناكلكم نوحات خسرانه سنه
فصاخ ناتر ايتك ايسترم...

كره سونلى:

محمد حمدي

مقاله مخصوصه

ضابطلك

ايشته بش اون سنه لك برلعه اميدك
انجلاي حصولناسي: ايشته اوزون برسي
متمادينك نتيجه اميراسي. ضابطلك. نه
بيوك نعمت! ديانتسه، بخلاقسه خدمت.
حارس ملك عثمانى، حامى حكم قرأنى اوغو-
رنده فدأى جانه كسب لياقت. نه بيوك شرف!
عسكرلك. نه عالى مسلك! دنيانك اك
بيوك انسانلرى بوسلكه انتساب ايله تعالى
ايدنيور، تفاخر ايلور. دنيانك اك بيوك
غوائلى، الكههم مسائل بوقوتله زائل اولور،
بوضعتله حل اولنيور. دنيانك اك جدى
اشتغالاتى بوكا منحصر قاليور. علوي،
اهميتي حقنده عاجز قلملره سوز سويلمك
مكن اوله ميان بو مقدس سلكك حاضرلق
دورى، تحصيل زمانى رازدها بشقه درلودر.
بوراده مخيله شانلى شرفلى استقبال لوحه ليله
مزين بولنور؛ بوراده مفكره صفازا،
حياتقزا شبايت خاطره ليله پيراسته قايير.
بو آن وبومكانده كچيرلن حيات فكر بجه هم
عسكرانه همده شاعرانه در. عسكرلكده
شعريت اولماز دينلره بودوره سنده واردر
ديرم. او بر طرفلرینه دها برشي سويليم
رقت، شهايت حسلرينك بو عالمده بولنه
يله جكنى اكلافق ايچون بركون او عالمده
يشاييم، او كنجلر ارده سنده بولنم. فقط
ايكي آرقداشك، ايكي قرده شك تعليم ميدانده
بري امرانه ديكرده مطاوعتكارانه اوضاع
جديه ليله تعليم وتعلم ايتدك ريني سيرايتيم.
ات اوستنده ياييله بيلن حرركات. فارسانه يي
مصور و ولترلى، مچ، قلنج تعليملرينك
شمشك كي سرعتلرى ارده سنده كي مهارتلى ده
تماشا ايتيم. بر عملياتى برتعيه تطبيقى
كورم.

هوا مساعد، قيرلره چيقيه حق اراضى
اوزرنده بر مسئله حربيه حل ايديله جك.
اقتدير، بوكنج عسكرلر هب حاضر؛ بلاصقه
بلده، سلاح اوموزده، ضابطلك وظيفه سى
پياچقرك قلنجلرى ياننده مختلف استقامته
كيديلور. ايكي، اوچ ساعت يوروننيور.
شهردن جوار كويلردن خارجه چيقيديور.
مسئله حربيه نك تطبيقه باشلانيور سواريلر
طولاشيور؛ ديكر ارقداشلرى دشمنى آرا-
شديريورلر. قوماندانه رابور كليور. دشمنك
قوتى موقعى كشف اولنيور. طوبلرى اشارت
ايدن صارى فلاملر حاكم نقطه لره ركز
اولنيور. بوريزنك متقاطع سسلرى طوب
آتشنه دوام اولنديني كوستريور. پياده
ايلروليور اونلرده دشمنى كورمهك باشلايور.
آرتق بوكنجلر مناقشه به، مباحثه كريشيور.

هم نفرلك ايدنيورلر. همده ضابطلك او
آنده كي وظيفه لرينى، نصل حركت ايدلك
موافق اولديني سويلشيورلر.

ايچلرندن بريسي: «بن بوقطعه قوماندانى
اولسم قوتلك نصفيه شويله جبهه دن تعرض
ايدر نصف ديكريله ده ياندىن چويريرم»
«بن ده يانلر يي تايمين ايدمك قدر قوت
آرددق نصكره تكميل قوتلمه جبهه دن ايلرولرم»
بر بشقه سى ده: «طوبجي يي دها شو جنانده كي
تپيه آلم سوازي يي ده اونك كريسنده براقير
تكميل پياده قوتلمه شو صاغريدن هجوم ايدرم»
كي بر طاقم مطالعه ل درميان ايدنيورلر؛ بولره
مقابل بر طاقم اعتراضلر دوران ايلور. محاربه
ايلروليور. نتيجه قطعه ياقلاشيور. پياده لر
دشمن موقعنه ايجه ياقلاشمش؛ اوچيلر شدتلى
آتشلر اجرا ايدنيور. يناشق قطعه بورى
و ترنپلرك اياق هوليله منتظماً ايلروليور،
صباحدن برى هيچ استراحت ايتين بتون بو
كنجلىر يورغونلقلرينى خطرلرینه كتيرميه رك
«اه اه» صداليله دشمن موقعنه هجوم
ايدنيورلر. قوشوشيورلر. موفقيت. دشمن
چكيليور. تعقيب آتشي ياييلور مسئله به ده
نهايت ويريلور. بوريزن بوللرى، بو
استقبال مجاهدلرينى طوبلاميور. قريتك
اوليور. ياييلان حرركات خطا و صوابى ميدانه
دوكيلور. طلبه نك انظار دقتنه سريلور.
آرق موله ورييله جك، اوستلرى، باشلرى
بوزلرى، كوزلرى طوزلى طوبراقل اولهرق
كويه، بر صوباشنه اينليور. اويله ييكنه جك،
ديكلنه جك. شوق و شطارتله اكليله جك.
ايشته بو بر عسكرلكدز. بوكا، بو احواله
شويله بر نظرنه باقيه حق اولورسه ياييلن
حرركات عسكريه ده برحس عسكرى ابراز،
بروظيفه عسكرى ايفا، برنتيجه عسكرى
استحصال ايدلمش اولدى ظنده بولنور فقط
ايش اوليله دكلدر. براز يقيندن باقارسق
براز فكرلرینه نفوذ ايدرسك عين زمانده
عين روجلرده دها بر طاقم فضائل و مزايانى ده
مشاهده ايدرز. اك كوزل مكنپلرك اك
كزيده طلبه سندن تشكىل ايدن بوكنجلر بو
عسكرلر ارده سنده اويله لرى واردركه عالى،
عملياتى بر عسكر كوزيله كوردكي قدرده
بررقت شاعرانه بردقت رسامانه ايله مطالعه
ايلر. صكره او محاسن طبيعتى او لوايح
شهايتي كيميى قلميله شكوفه زار ادبه اهدا
ايدر، كيميى فورچه سيله بديعه زارى تصويره
وضع ايلر. ديمك ايسترم كه هر درلو نجات
حسيه بوراده بو عالمده بشقه بر رونقله تجلى
ايدنيور.

ضابطلك! بوحياتك صوكى. هر كسده
خزنله برسرور! بو قدر سنه لك سلاح آر-
قداشلرى بر بزنن آريله حق. بر فكر علوى
ايچون هر برى ملكك ر نقطه سنه كدمه جك

اعلاي شان عثمانى، ادامه سطوت شهنشاهى
اغورينه اوغراشيله حق، ايدى بر سعادت
روحانى بر شطارت. مفارقت. ايشته بوراسى
بك حزن انگيز. رابطه اخوتله باغلانان بو
رفيقلر، بو قرده شلر ايچون بو آريلق بك
كوج. يكي داخل اولديني عالمى هر برى بشقه
بشقه دوشنيور. خالى، استقبالى آري آري
ملاحظه ايدنيور. مثلاً بريسي تصورات
خياليه سنى شويله تصوير ايتمش سوازي پياده
ايكي رفيق جان، ايكي مكتب ارقداشى ضابط
اولشلر الايلرده خدمته باشلامش. سوازي
ضابطى ارقه سنده بر سوازي اولنديني حالده
قيرده بريولدن كچور پياده ملازميده نيه
كندى معيته ويريلن نفرله عين بولك ياننده
دوزجه بر حمله بولنيور بوايكي ضابط اوراده
بولشيور. اتلى اينور اتتى سوازي نفرينه
ويريور ايكي باركبرى بونفر طوتيور. ايكي
ضابط مصافحه به باشليور. پياده نفریده
ضابطك كريسنده بر وضعت عسكرانه ايله
طورييور.

بر ديكرده احتساستنى شو صورتله
ترسيم ايتمش:

عارضلى بر اراضى. اوزاقد طاعلر،
طلوعه عائد بلوطلر كورنيور، يقينده اوچ
ضابط بريسي يكي چيقمش. ملازم. خريطه
مطالعه ايدنيورلر: اوزاقد دشمن بولنديني
اكلاشيلور، ايلرى به بريسي كوندرمشلر
دورينله احوالى ترصد ايدنيور. بر نفرده
بشقه بر مفرزه به سلاح اوموزده رابور
كوتورييور.

برى ده سنوحات دماغيه سنى شويله اكلاتمش:
اوموزده آمرينك نهاده نوانشانه سى
كوكلده سى و همتك سرور فاخرانه سى
ليال عمرك ايشته طوغدى زهره يكانه سى
حيات عسكرانه نك بو ركزيده آتيدر
شولوحلردن هانكيى مطالعه ايدلسه
اوراده مطلقا بر نكته فطانت، بر خاصه نفاست
كوريلور. فقط بن، آمين بودملرده دها بشقه
حسلر طوييورم. دها بشقه ترانه لر ايشيد-
بيورم. دها بشقه لوحه لر كوربيورم. قدرتمز
قلم، اونلرى ميدانه قويه ميور. احتساست
قلييه به ترجمان اوله ميور. محترم رفيقلرى
خدايه امانت براقدقن صكره انظارى -
بتون مسلكداشلم كي - بر نقطه علويتال
جديته ديكمش اولديغ حالده قلمى المدن
رافق ايسته يورم بزم حياتم شاعرانه ده
اولسه، رسامانه ده اولسه، خلاصه نه اولسه،
هب ينه جديته معطوفدر؛ بزم شعرمن
عسكرلك، بزم رسمز عسكرلك، بزم
هر شيمز عسكرلكدر. عسكرلك ايسه جديته
مثال شخصى اولهرق آلله حق بر حكمة
مقدسه در. عسكرلك! عسكرلك!...

مكتب فنون حربيه نك بوسنه يتشديركي
ضابطاندىن:

عثمان خاكي